

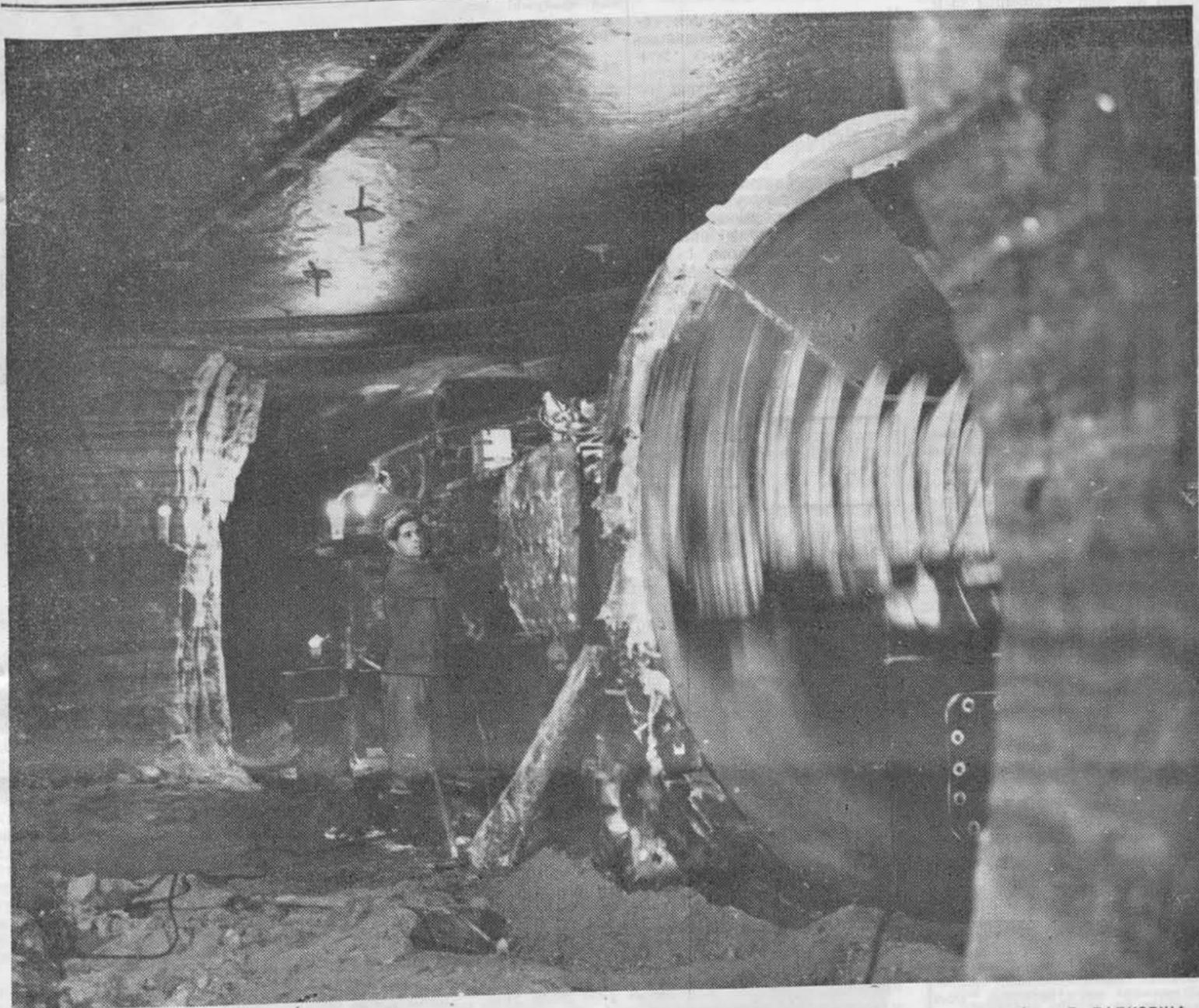
Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 71 (756)

Верасень 1963 г.

Год выдання 9-ы

Горнапраходчы камбайн перадавога камбайнера Салігорскага камбіната Васіля Арыстава ўразаецца ў пласт.

Фота Л. ПАПКОВІЧА.

СЛОВЫ АД ДУШЫ

Маладыя іншаземцы аб Савецкім Саюзе

З кожным годам мацнеюць сувязі СССР з іншымі краінамі. 800 тысяч іншаземцаў наведала Краіну Саветаў у мінулым годзе. Гэта значыць, што ў дзень у сярэднім прыязджала 2,2 тысячы чалавек. Увагу гасцей з капіталістычных краін прыцягваюць сацыяльна-палітычны лад, узровень навукі і тэхнікі, многія іншыя бакі жыцця СССР, а ў асаблівасці — самі людзі, якія будуць камуністычнае грамадства.

Нядаўна я меў магчымасць гутарыць з маладымі людзьмі многіх краін. Я сустракаўся з

імі на семінары «Савецкі Саюз будзе камунізм», арганізаваным Камітэтам маладзёжных арганізацый СССР. Маладзё 50 краін Еўропы, Азіі, Афрыкі і Амерыкі прыслала на семінар сваіх прадстаўнікоў. Два тыдні яны прабывлі ў СССР, слухалі лекцыі відных савецкіх вучоных і грамадскіх дзеячоў, сустракаліся з савецкімі людзьмі. Для лепшага азнаямлення з асобнымі бакамі камуністычнага будаўніцтва госці раз'ехаліся ў гарады Баку, Краснадар, Мінск і там удзельнічалі ў рабоце секцый.

У план семінара ўваходзіў разгляд такіх праблем, як «Стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма», «Камунізм і культура», «Камунізм і асоба», «Камуністычнае будаўніцтва ў вёсцы» і іншыя. Зарубежныя госці наведалі калгасы, заводы і фабрыкі, розныя ўстановы, гутарылі з інтэлігентнай, рабочымі, калгаснікамі.

Цяжка маўчаць, калі столькі ўражанняў, — сказаў бельгіец Ражэ Дарсімон, вярнуўшыся ў Маскву пасля паездкі ў Азербайджан.

АГЕНЦТВА ДРУКУ
«НАВІНЫ»

Што ж яго здзівіла?

— Гісторыя Азербайджана, — гаворыць Дарсімон, — гэта прыклад таго, як у мінулым адсталая ўскраіна царскай Расіі за гады Савецкай ўлады ператварылася ў квітнеючую рэспубліку. 90 працэнтаў насельніцтва Азербайджана да рэвалюцыі не мела ніякай адукацыі, а цяпер у рэспубліцы свая Акадэмія навук, якая падтрымлівае сувязі з вучонымі больш чым ста краін. У Бакінскім універсітэце вучацца пасланцы многіх дзяржаў.

Многа ўражанняў засталася ў Дарсімона ад наведвання Сумгаіцкага трубапракатнага завода. Члены брыгады камуністыч-

[Заканчэнне на 4-й стар.]

ДЗЯРЖАВНЫ БАНК СССР Бюлетэнь курсаў замежных валют ВЕРАСЕНЬ 1963 ГОДА

НАЗВА ВАЛЮТЫ	КУРС У РУБЛЯХ	НАЗВА ВАЛЮТЫ	КУРС У РУБЛЯХ
Аўстралійскія фунты за 1	2.01	Італьянскія ліры за 1 000	1.45
Аўстрыйскія шылінгі за 100	3.49	Канадскія долары за 1	0.83
Англійскія фунты стэрлінгаў за 1	2.52	Кубінскія пеза за 1	0.90
Аргенцінскія пеза за 100	0.67	Мексіканскія пеза за 100	7.22
Бельгійскія франкі за 100	1.80	Новазеландскія фунты за 1	2.50
Балгарскія левы за 100	76.92	Нарвежскія кроны за 100	12.57
Венгерскія форынты за 100	7.67	Польскія злотыя за 100	22.50
Маркі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі за 100	40.50	Румынскія лей за 100	15.00
Галандскія гульдэны за 100	24.95	Долары ЗША за 1	0.90
Маркі Федэратыўнай Рэспублікі Германіі за 100	22.62	Уругвайскія пеза за 100	5.00
Грэчаскія драхмы за 100	3.02	Фінляндыскія маркі за 100	28.13
Дацкія кроны за 100	13.03	Французскія франкі за 100	18.37
Егіпецкія фунты за 1	2.59	Чэхаславацкія кроны за 100	12.50
Індыйскія рупіі за 100	18.97	Шведскія кроны за 100	17.32
		Швейцарскія франкі за 100	20.86
		Югаслаўскія дзінары за 1 000	1.20
		Японскія іены за 1 000	2.51

ДРУГАЯ МАЛАДОСЦЬ

Калі вы апошні раз наведалі раённы цэнтр Камянец два-тры гады назад, то новае знаёмства будзе асабліва прыемнае. Невялікі гарадскі пасёлак цяпер сапраўды пераўтварае сваю другую маладосць. Замест драўляных хацінак выраслі новыя добраўпарадкаваныя дамы. Цэнтр Камянца ўпрыгожыла сярэдняя школа.

Жадаець паглядзець шырокаэкранны кінафільм? Калі ласка. Да паслуг жыхароў заўсёды гасцінна расчынены дзверы новага кіна-тэатра «Белавежскі». У двухпавярховым будынку ўнівермага багаты выбар розных тавараў.

І яшчэ пра адну добрую прыкмету хочацца сказаць. У многіх кватэрах можна ўбачыць беласнежны газавы плаціз. Па вечарах у дзесятках дамоў загарваюцца блакітныя экраны тэлевізараў.

ДЗВЕ ІДЭАЛОГІІ ДВА СВЕТЫ—

У апошні час, асабліва пасля падпісання ў Маскве Дагавору аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў трох сферах, у сувязі з тым, што ідэі мірнага суіснавання завяваюць усё больш прыхільнікаў, на старонках буржуазнай прэсы настойліва прапагандуюцца так званы «ідэалагічны мір». У такіх артыкулах, у прыватнасці, сцвярджаецца, што, калі магчыма мірнае суіснаванне розных грамадскіх сістэм, то, значыць, магчымы кампраміс і супрацьлеглых ідэалогій.

Як жа глядзяць на гэта камуністы? Можна быць сапраўды маюць рацыю буржуазныя сацыёлагі?

Не, ідэя прымірэння нашай і буржуазнай ідэалогіяй не новая. Яна прапаведвалася на Захадзе і раней. Галоўная мэта такой тэорыі—прытуліць пільнасць рабочага класа, абараніць устоі капіталістычнага ладу. Але легкаверныя людзі могуць задаць такое пытанне: дазвольце, а хіба ў капіталістычных краінах не ўжываюцца розныя сацыяльна-палітычныя погляды? І рэакцыянеры, напрыклад, і лібералы? Ці не пацвярджае гэта магчымасць суіснавання ідэалогій? Не, буржуазныя ідэалагі прытрымліваюцца толькі розных тэарэтычных канцэпцый, аснова якіх зноў жа адна — абарона капіталу. Гэтым і тлумачацца іх дружныя напады на ўсё прагрэсіўнае, на вучэнне Маркса—Леніна.

Буржуазныя сацыёлагі разумеюць, вядома, што «мір» у ідэалогіі можа азначаць толькі адно: і адзін і другі бакі адмаўляюцца ад сваіх ідэй. Але хіба згодзяцца на гэта мільянеры, хіба адмовяцца яны добраахвотна ад такога ладу, які ўзаконіў для іх права нажывацца на поце рабочых? Вядома, не. Тым больш не могуць адмовіцца ад сваіх поглядаў і камуністы, галоўнай мэтай якіх з'яўляецца знішчэнне эксплуатацыі чалавека чалавекам. Што можа быць больш гуманным і цудоўным за гэту барацьбу? Буржуазная ж ідэалогія зайшла ў тупік, у яе няма такіх ідэй, якія былі б па душы працоўным, яна адчувае сваё паражэнне і хапаецца за саломінку ў надзеі на тое, што камуністы першыя складуць ідэйную зброю.

Але гэты нумар, як кажуць, не пройдзе. Савецкія людзі лічылі і лічаць барацьбу ідэй ва ўмовах мірнага суіснавання неабмежаванай і заканамернай, выкрываюць спробы і будучы выкрываць спробы падмены ідэалагічнай барацьбы «халоднай вайной». Савецкія людзі і надалей будуць змагацца за мір, супраць каланіялізму і расавай дыскрымінацыі, за развіццё эканамічных, гандлёвых, культурных, навуковых, спартыўных сувязей паміж усімі нацыямі, адным словам, за ўсё тое, што дапаможа зблізіць народы.

Такая генеральная лінія нашай знешняй палітыкі.

Народы СССР шчыра рады наступіўшаму «пацяпленню» ў адносінах паміж СССР і ЗША. Яны будуць мацаваць гэтыя парасткі дружбы. Але ў той жа час мы будзем змагацца з варожай нам ідэалогіяй буржуазіі. І наша перамога ў барацьбе ідэалогій неабмежавана, таму што за намі праўда. Гэта праўда—камунізм—мара ўсіх працоўных.

ПЁТР БОГДАН ЗАСТАЕЦА Ё СТРАІ

У Радзевічы мы прыехалі рана. Адразу пайшлі ў праўленне калгаса «Іскра» — прыгожы белакаменны будынак. Насустрач выйшаў невысокага росту мужчына, падышоў да каня, рукой заклаў у стрэма нагу і спрытна ўскочыў у сядло. З акна нехта крыкнуў:

— Пётр Міхайлавіч, пудеўку забылі падпісаць!

— Я хутка вярнуся. — кінуў ён на хаду і растаяў у перадранішнім тумане.

— Хто гэта? — пацікавіліся мы.

— Як хто? Наш Пётр Міхайлавіч. — І, бачачы маё здзіўленне, дадаў: — О, гэта цікавы чалавек!

Пазней я пачуў больш падрабязны расказ аб мужнасці Пятра Богдана.

... У канцы мінулай вайны Пётр Богдан служыў у войсках Першага Беларускага фронту, удзельнічаў у вызваленні Сандаміра, Лодзі, Нова-Мазоўца і іншых гарадоў. Асабліва гарацьця сутычкі з фашыстамі завязаліся на подступах да Пазнані. Акружаны варожы гарнізон аказваў адчайнае супраціўленне. Артылерысты ледзь паспявалі адбіваць атакі праціўніка. І раптам спынілася сувязь з адной з батарэй. Камандзір дывізіёна выклікаў Богдана і загадаў неадкладна аднавіць сувязь. Вопытны салдат хутка ліквідаваў абрыў, але на шляху назад трапіў пад шквал артылерыйскага агню. Выбухам снарада яго ўзяло ў паветра і адкінула кудысьці ўбок...

Моцныя рукі баявых таварышаў вынеслі Богдана з поля бою і даставілі ў паліцы шпіталь. Там яго перавязалі галаву, рукі і... ампутавалі вышэй ступеняў абедзве нагі.

Далечваўся Пётр Богдан у Куйбышаўе. Там сустрэкаў дзень Перамогі. Але ўсё ж невясёлы тады быў у яго настрой. Думаў, як сустрэне яго жонка. Вырасшы ў зямліца дамоў нечакана. Да родных Радзевіч

даехаў на возе. Але потым здарылася непрадбачанае: не паспеў Пётр злезці з воза, як ездавы паведамліў бацькам аб яго бядзе. Глыбока ўздыхнуў бацька, калі ўвайшоў Пётр у дом. І было ад чаго: старэйшы сын Віктар загінуў на фронце, малодшы вярнуўся без ног...

Жонцы Пётр сказаў:

— Глядзі сама... табе відней.

Заплакала Марыя, кінулася да мужа.

Дома Пётр не заседжваўся. Заўсёды знаходзіў сабе работу. Дапамагаў на канюшні, рамонтаваў зброю, абутак. Затым пасадзіў у гародзе некалькі яблынь, ігруш, разбіў кветнік. А вечарамі многа чытаў. Тады воль і сустрэлася яму кніжка Б. Палявога «Аповесць аб сапраўдным чалавеку». Моцна запомніўся яму лётчык Мярэсёў!

У паўсядзёнай працы, клопатах прайшоў год, другі. У сям'і прыбавілася яшчэ адна дачка, затым сын. Радаваўся Пётр Міхайлавіч, святлей становілася на душы. І ён паступова ўцягваўся ў грамадскую работу. А неўзабаве яго выбралі дэпутатам сельскага Савета. Працаваў клападушчыком. А калі справы на адной з ферм пагоршыліся, напрасіўся туды. Хутка ферма выйшла ў лік перадавых у Ваўкавыскім раёне.

Аднойчы на справаздачным сходзе калгаса зайшла гутарка пра новага намесніка старшыні. Многія аднаўскавоўчы назвалі імя Пятра Богдана. І ён з галавою акнуўся ў новую для яго справу, працягваючы вялікія здольнасці арганізатара. Яго падоблілі ўсе калгаснікі. За сумленнасць, творчы падыход да справы, за клопаты аб арцельных справах.

Былы воін з гонарам апраўдаў давер'е аднаўскавоўцаў. Пра гэта красамоўна гавораць справы арцелі. Тая ж зямля, якая

да Савецкай улады не забяспечвала сялян хлебам, цяпер дае яго з лішкам. Асвоены новыя плошчы забалочаных зямель. На арцельных палях атрымалі пастаянную праціску такія высокаўраджаныя культуры, як кукуруза, боб, цукровыя буракі. За гады сямігодкі амаль у паўтара раза павялічыўся дойны статак. У гаспадарцы ёсць цяпер дзесяткі трактараў, аўтамашын, камбайнаў і іншых машын.

Непазнавальна змяніліся сёлы калгаса «Іскра». Узводзяцца цагляныя будынкi новых жылых пасёлкаў. Жыццё калгаснікаў становіцца ўсё больш зможным, культурным. І ва ўсіх гэтых зменах ёсць вялікая доля працы Пятра Міхайлавіча Богдана.

... Аднойчы ў нядзелю калгаснікі наладзілі маёўку. Людзі ад душы весяліліся, спявалі. А калі зайграў баян, на зялёным лузе закруціліся пары. І раптам усе прыхілі. Пётр Міхайлавіч выйшаў з-за стала, прайшоў круг «полькі». А калі ён скончыў танцаваць, раздаліся дружныя апладысменты.

Вось такі Пётр Богдан, савецкі чалавек! А. КАСЕНКА.

ЛЮДЗІ
І
ЧАС

І В Ы Р А С Д О М...

Гэта было не зусім звычайнае наваселле. Гаспадыня не паспела яшчэ навесці парадка, а дом ужо быў поўны гасцей. Дзяўчаты абнімалі яе, віншавалі. Хлопцы, аглядваючы дом, крытычна ацэньвалі работу цесляроў, сталяроў, печнікоў. І вырашылі: добры дом!

Калі ўсе пачалі ўставаць з-за стала, гарманіст развёў трохрадку і закруціліся ў ліхой польцы пары, пачалі хлопцы выбываць абцасамі дробны пошчак. А гаспадыня неўзаметку прайшла на кухню, прыхінулася гарачом лбом да аконнага шкла. Не змагла стрымаць Марыя слёз, слёз радасці і ўспамінаў...

Марыя дрэнна памятае сваіх бацькоў. Яны памёрлі амаль адначасова, калі яна была яшчэ дзіцем, у пачатку 1939 года. Не маглі яны своечасова звярнуцца да ўрача — не было золотых. Але мінулага не вернеш...

Дзяўчынку ўзялі суседзі. Не салодкае пачалося жыццё ў сіраты. Няньчыла чужое дзіця, пасвіла гусей, потым на полі працавала. Нельга сказаць, што людзі, у якіх жыла Марыя, прыцягвалі яе. Не, але такая ўжо доля ўсіх у аднаасобнай гаспадарцы. Якой бы добрай душы ні быў чалавек, страшэнная сіла прыватнай уласнасці калечыла яго. Селянін-уласнік не шкадаваў на рабоце ні сябе, ні сваіх блізкіх. А Марыя ж была сірата, чужая.

Так працягвалася да калгаснага ладу. Спачатку селянін, у якога жыла Марыя, не вельмі цягнуўся да грамадскай работы, больш каля дома стараўся, гаварыў часам:

— Схадзі, Марыська, у калгас. Няхай бацька, што і мы працуем. — І дадаваў: — Ты там асабліва не надрывавайся. Не на сябе ж... Але Марыйка працавала з сумленнем. І неўзабаве ў калгасе яе пачалі ставіць у прыклад. Гэта дастаўляла ёй многа радасці.

Ліда Казлова — студэнтка Іванаўскага тэхналагічнага інстытута. Калектыў

Бабруйскай швейнай фабрыкі імя Крупскай паслаў яе на вучобу ў інстытут, залічыў на заводскую стыпендыю.

Фота Ф. Бачылы.

Першая калгасная восень... Марыя прывезла з арцельнага свірна больш хлеба, чым звычайна заставалася ў сярэдняга селяніна-аднаасобніка на ўласныя патрэбы. І неяк неўзаметку пасля той першай выплаты змянілася становішча дзяўчыны ў чужой сям'і. І яна сама пачала разумець, што яе працу цэняць у калгасе, што імённа за гэта ёй дзякуюць, што яна раўнапраўны член вялікай гаспадаркі. Так перастала Марыя быць «сіратой».

Старшыня сельгасарцелі Аляксандр Платонавіч Мяскоўскі расказвае:

— Многа ў нас ёсць выдатных працаўнікоў. Але Марыя Нарковіч — лепшая. На розных работах па 230—250 працадзён выпрацоўвае ў год. І воль задумаўся мы, як аддзякаваць? Падумалі і вырашылі — пабудаваць ёй дом, замуж жа дзяўчына збіраецца. Так і зрабілі...

І хутка ў новым калгасным пасёлку, недалёка ад праўлення арцелі, вырастае новы дом. У ім ёсць і зала, і кухня, у вялікія вокны цэлы дзень свеціць сонца.

... Скончыўся танец, гарманіст ціха-ціха перабірае лады. Госьці спахапіліся: няма гаспадыні! Яе сяброўкі Тарэса Калеснік і Аміля Пржвальская знайшлі Марыю. Але слёз у яе ўжо не было. Навошта слёзы? У яе доме іграе гармонік, весяліцца моладзь. Марыя не капіла грошай, каб набыць свой кут. Як радасна, калі пра цябе паклапаціўся калектыў!

— Ды дзе ж гэта яшчэ можа быць, як не ў нас! — сказала яна.

І кожнаму ясна, што пад словам «у нас» яна разумела не толькі свой калгас імя Крылова, дзе яна працуе і жыве, а наш увесь вялікі савецкі дом.

І. КАВАЛЬЧУК.

Ашмянскі раён.

Бібліятэкі, клубы, чытальні...

У вёсцы Лышча — цэнтры калгаса імя Кірава Пінскага раёна здадзены ў эксплуатацыю дом культуры. У цагляным будынку — глядзельная зала на 300 месца, бібліятэка, чытальня, пакой для заняткаў гурткаў мастацкай самадзейнасці.

Клубы з глядзельнымі заламі на 250—300 месца будуць каля 60 арцелей Брэсцкага, Камянецкага, Ляхавіцкага, Пружанскага, Столінскага, Бярозаўскага і іншых раёнаў. Вырасіць грашовыя даходы дазволілі хлебарабам раду арцелей пабудаваць клубы ва ўсіх палёводных брыгадах. Клубы ёсць ужо ў брыгадных цэнтрах калгасаў «Расія», імя Леніна, «Савецкі пагранічнік» Камянецкага раёна і радзе іншых.

Пчэлары Брэсцкага пчолагадвальніка К. Палывяны і П. Манарскі за падрыхтоўкай і адкачкнай мёду. Гадавальнік займаецца развядзеннем пчоламацатка для гаспадарак рэспублікі. Фото В. ГЕРМАНА.

Малады будаўнік з Магілёва Генадзія Валюжанцаў.

«Наш маяк» — так называюць брыгадзіра Варвару Фадзееўну Сыровову ў калгасе імя Леніна Гомельскага вытворчага ўпраўлення. Добрую кукурузу вырастае яе брыгада на плошчы больш за 750 гектараў.

★ Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў прыняў у Крамлі намесніка старшыні бундстага ФРГ Томаса Дэле-ра па яго просьбе і меў з ім гутарку.

★ На Полацкім нафтапрацоўчым заводзе ўведзена ў дзеянне новая тэхналагічная ўстаноўка па вытворчасці бітуму. Атрымана першая прадукцыя. Усе вытворчыя працэсы аўтаматызаваны. Магутнасць устаноўкі — сотні тон цвёрдага і вадкага бітуму ў суткі.

★ На Мінскай абутковай фабрыцы імя Калініна ўстаноўлены швейны праграма-

размеркавальны канвеер. Ён карэнным чынам адрозніваецца ад усіх іншых транспартных канструкцый, якія працавалі на прадпрыемстве. Новы канвеер даў магчымасць павялічыць прадукцыйнасць працы на 15 працэнтаў.

★ Калектыў Мазырскага завода меліярацыйных машын вырабіў доследны ўзор навяснога канавакапальніка, які прызначаны для пракладкі канаў у забалочаных месцах. На дзяржаўных выпрабаваннях машына паказала выдатныя эксплуатацыйныя якасці. У верасні будучы выпушчаны дзесяткі но-

вых канавакапальнікаў.

★ Непадалёку ад Слоніма нядаўна з'явілася будаўнічая пляцоўка. Тут узводзіцца магутны тэлевізійны рэтранслятар. Вышыня яго дасягне 350 метраў.

★ Даў прамысловы ток трэці аграгат Алі-Байрамлінскай ДРЭС — першай у Савецкім Саюзе цеплавой электрастанцыі адкрытага тыпу. Яе катлы і турбіны зманціраваны не ў спецыяльных карпусах, а на адкрытых пляцоўках.

★ У Мінску пачала работу штогадовая навуковая канферэнцыя Цэнтральнага навукова-даследчага інстыту-

та механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі нечарназёмнай зоны СССР. На канферэнцыю прыбылі супрацоўнікі навуковых і доследных устаноў, навучальных устаноў, канструктарскіх арганізацый Расійскай Федэрацыі, Украіны, Беларусі, Прыбалтыкі, Малдавіі, Грузіі і іншых рэспублік.

★ Адбыліся першыя канцэрты эстраднай брыгады Беларускай дзяржаўнай філармоніі пры ўдзеле заслужанага артыста БССР Р. Дзідзенкі ў Махачкале.

Выступленні беларускіх артыстаў адбудуцца таксама ў Грозьдцы, Ваку, Ерэване, Тбілісі і іншых гарадах Каўказа.

РАЗМОВА Ў ГАСЦІНАЙ

— Без Радзімы няма сапраўднага шчасця. Няма! Гэта словы Сцяпана Бялецкага, які 25 год пражыў ва уругвайскім горадзе Монтэвідэо.

— Я праз усё жыццё, — гаворыць Бялецкі, — пранясў цудоўныя словы пісьменніка Ляонава: «Калі б толькі і было суджана ў жыцці спыніць кулю, якая ляціць у бок Радзімы, то і для гэтага варта было б нарадзіцца на свет».

Два з палавінай дзесятка год пражыў Сцяпан у чужой краіне, і гэтыя гады не паслабілі, а, наадварот, узмацнілі цягу на Радзіму. Беларусь клікала да сябе. У 1953 годзе ён атрымлівае савецкі пашпарт. І вось, нарэшце, родная зямля, мілая сэрцу старонка...

Зараз Сцяпан Бялецкі жыве ў Мінску. Неяк я завітала да яго. Гаспадар сустраў ветліва, запрасіў ва ўтульную гасціную.

— Добра дома! Восем год, як вярнуліся, а ўсё не верыцца, — гаворыць С. Бялецкі. Потым успамінае.

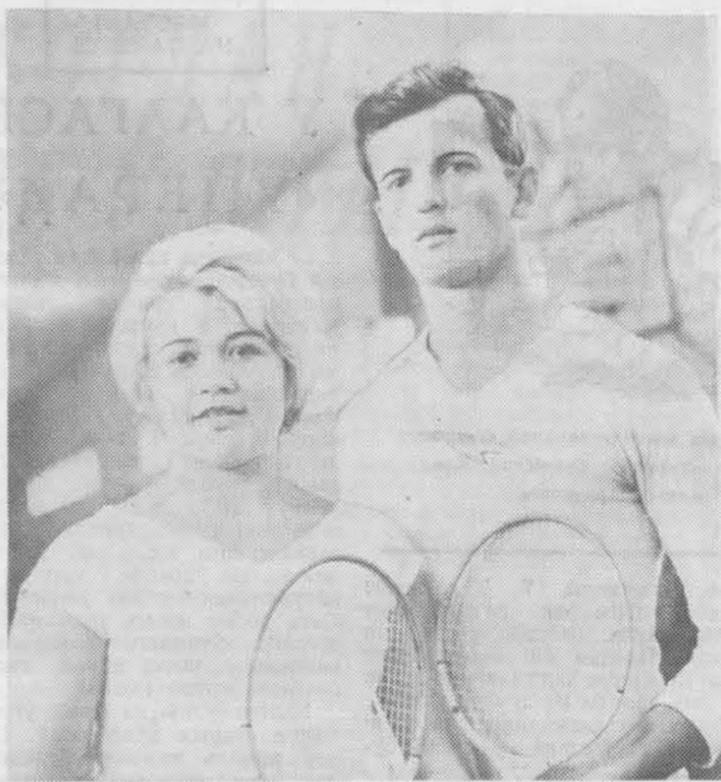
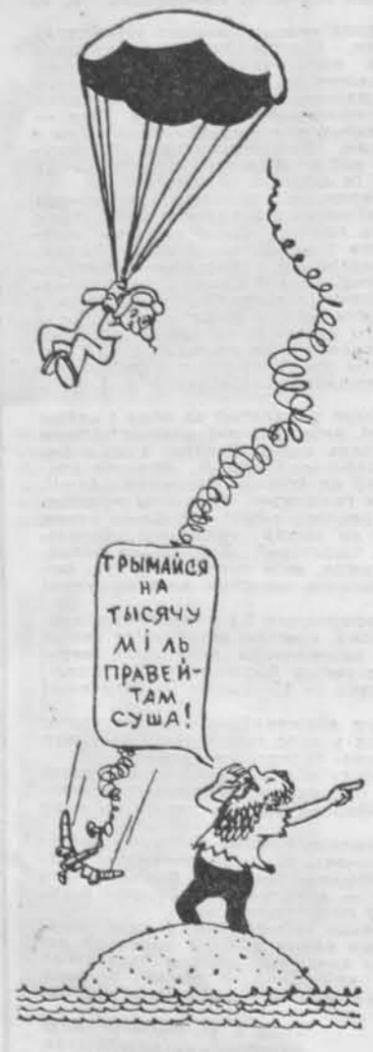
... Было гэта ў 1930 годзе. Вёска Пабэжына ў Брэсцкай вобласці. Беззямелле, голад. А вярбоўшчыкі абяцаюць райскае жыццё за акіянам. Вось я і паверыў. Кому не хочацца шчасця?

Прыехаў я спачатку ў Бразілію. Беспрацоўе. Такіх, як я, тысячы. Год павандраваў і паехаў ва Уругвай. А там тое ж самае: работы няма, жылля няма. Цяжка гаварыць пра мінулае...

Прыехалі ў Мінск без грошай. Работу далі адразу і мне, і жонцы. Я працую цяпер слесарам у аўтатранспартнай канторы, жонка на швейнай фабрыцы. Атрымалі кватэру. За яе плацім 6 рублёў, а ў месяц зарабляем 190 рублёў. Купілі тэлевізар і многа іншых добрых рэчаў...

У Сцяпана Іванавіча дзве дачкі: Тая і Ліда. Старэйшая Ліда вучыцца ў Ленінградзе ў інстытуце аэаналогіі. Малодшая — у Мінску, у школе. У іх — добрае будучае. Без сумнення!

С. БЕНЕНСОН.

У Брэсце адбыліся спаборніцтвы жанчын і мужчын па бадмінтону. На здымку: чэмпіёны Беларусі мінчане ўчотчыца швейнай фабрыкі імя Крупскай Людміла Драздова і студэнт інстытута фізікультуры Уладзімір Карчэўскі.

ПРЫГОДЫ ЦЫМБАЛ

У Віцебскім абласным краязнаўчым музеі сярод шматлікіх экспанатаў ёсць музычны інструмент — звычайныя беларускія цымбалы. Падарыў іх музею калгаснік калгаса «Рассвет» Пастаўскага раёна Іван Іосіфавіч Мацкевіч. Цымбалам спойнілася 80 гадоў. Цікавая гісторыя гэтага музычнага інструмента.

У 1883 годзе дзед Мацкевіча Франц Іванавіч зрабіў новыя цымбалы. Зайграў, і загудзі струны неаксэсабліва, у такт душы. «Гэтыя назаўсёды застаюцца ў сям'і Мацкевічаў», — вырашыў ён. А ў сям'і былі ўсе музыкі. Дзед, яго сыны, унукі ігралі на цымбалах. Ні адна вясковая ўрачыстасць не абходзілася без сямейнага аркестра Мацкевічаў. Узмахне дзед палачкай, прабяжыць па струнах, і пальцамі блізка людзям мелодыя. Пачуюцца ў ёй шум лясны, ціхі пляск сівявокіх беларускіх рэчак, гоман птушак і калоссяў жытнёвых і шчасце, і гора людское. Слухаюць людзі — наслухацца не могуць.

Неяк у вёску Пажарцы завітаў зяты пан з Вільні. Паслухаў, як іграе Мацкевіч, праранаваў:

— Кідай, дзед, вёску і пераязджай у горад. У аркестры іграць будзеш.

— Не, — адказаў Франц Іванавіч, — Не магу жыць без родных мясцін...

— Тады прадай мне свае цымбалы. Я добра заплачу.

— Новыя зрабіць магу, а з гэтымі не развітаюся.

І гучалі цымбалы ў Пажарцах і навакольных вёсках. Мацкевічы музыкой дапамагалі людзям пераносяць гора. А яно ў той час не выходзіла з сялянскіх хат. Мясцовы памешчык бязлітасна здэкаваўся над людзьмі. Памятаюць аднавіскоўцы, як аднойчы ў Манькавічы панаехала многа паноў. Памешчык ад-

ЗАБЯСПЕЧАНАЯ СТАРАСЦЬ

Калісьці тут была сядзіба багатага памешчыка, а цяпер размясціўся цэлы гарадок Дамачаўскага дома інвалідаў і састарэлых з жыллымі дамамі, сталавай, магазінам, клубам, лазняй і пральняй. Хто хоча, можа займацца пасільнай працай на падсобным участку. Мы вырашлі добрыя памідоры, калусту, агуркі, бульбу, моркву. Праца прыносіць нам сапраўднае задавальненне. А вечарамі гуляем у шахматы, шашкі, бильярд, глядзім кіно.

Што было б са мной, калі б я застаўся бавіць сваю старасць на

чужыне? Больш трынаццаці год я пражыў у Заходняй Германіі. Вельмі дрэнна жылося там мне. Шчыра кажучы, мяне там і за чалавека не лічылі.

Нядаўна я вярнуўся на Радзіму. Мне адразу ж далі пасільную работу, на якой я працаваў два гады. Але здароўе маё было ўжо падарвана, ды і гады падышлі. Я стаў хадэйніцай, каб мяне змясцілі ў дом састарэлых. Цяпер я маю забяспечаную старасць.

Давід БУДНІЦКІ.

значай свой дзень нараджэння. Ён загадаў музыкам з'явіцца ў маёнтак. Прыслаў спецыяльную для іх вопратку. Аднак Мацкевічы адмовіліся ісці туды. Яны з цымбаламі накіраваліся ў дом батрака Ластоўскага, у якога нарадзілася пятае дзіця. І ігралі людзям.

...Па-новаму, радасна і весела загучалі цымбалы Мацкевічаў у савецкі час. У верасні 1939 года ўнук Франца Іванавіча з цымбаламі дзеда выйшаў з аднавіскоўцамі насустрэч савецкім воінам. Першай песняй, якую зайграў ён, быў «Інтэрнацыянал». А потым у вёсцы арганізавалі мастацкую самадзейнасць. У струнным аркестры іграў на цымбалах Іван Мацкевіч.

...Вайна. Фашысцкая акупацыя. Зноў у вёсцы завітала гора. Захопнікі расстрэльвалі актывістаў, забіралі збожжа, жывёлу. Супраць іх са зброяй у руках выступілі сотні, тысячы народных месціцаў. Пайшлі ў партызаны і многія жыхары вёскі Пажарцы.

Вечарамі ў хату Мацкевіча збіраліся аднавіскоўцы. Тут ад партызан яны даведваліся аб становішчы на фронце, вырашалі, як лепш дапамагчы біць ворага. І, як заўсёды, Іван Іосіфавіч у канцы гутаркі браў у рукі дзедавыя цымбалы. Хату напаўнялі мелодыі цудоўных савецкіх песень.

Неяк перад баявым заданнем зайшлі сюды партызаны. Былі сярод іх і аднавіскоўцы Пётр Новік і Косця Талайка. Папрасілі Мацкевіча сыграць ім савецкія песні. Гаспадар ведаў, куды ідуць хлопцы, і цымбалы яго ў той час гучалі, як ніколі. А праз гадзіны дзве ён ужо сам слухаў іншую музыку — музыку кулямётаў і аўтаматаў. Гэта народныя месціцы грамілі нямецкі гарнізон у Камаях.

Карнікі не пакідалі ў спакоі жыхароў вёскі Пажарцы. У адзін з налетаў яны поўнасцю знішчылі вёску. Іван Мацкевіч застаўся без хаты, без вопраткі, без хлеба. Але дзедавыя цымбалы зьярог. І калі з ім з'явіўся на папалішчы, то хтосьці з суседзяў заўважыў:

— Іван, беражы цымбалы, як зброю.

У партызанскім злучэнні, якім камандаваў Герой Савецкага Саюза Фёдар Маркаў, арганізаваўся ансамбль песні і танца. Неяк ён выступіў у Пажарцах. Лясныя госці запрасілі Івана Іосіфавіча прыняць удзел у выступленні. Трэба было бачыць з якім задавальненнем іграў тады Мацкевіч. А ў канцы сказаў: «У вас не хапае цымбал. Бярэце мае. Пасля вайны вернеце».

Адтрымела вайна. Вярнулі народныя месціцы цымбалы Івану Мацкевічу. У вёсцы зноў арганізавалі струнны аркестр. Разам з Іосіфам Варанцом, Несперам Падгойскім, Іванам Мельцам, Аляксандрам Кавалеўскім, Уладзімірам Новікам і іншымі музыкам Іван Мацкевіч часта выступае на сцэне сельскага дома культуры, выязджае ў іншыя калгасы. Выступленні струннага аркестра калгаса «Рассвет» час ад часу гучаць па абласному і рэспубліканскаму радыё.

Цымбалы, якія зрабіў дзед Мацкевіча Франц Іванавіч, добра паслужылі людзям. Унук перадаў іх у музей. Сабе ж ён зрабіў новыя. Сёння ў Пажарцах і навакольных вёсках гучыць музыка цымбалаў. Тут амаль у кожнай хаце знойдзеш гэты музычны інструмент. Як і ў Мацкевічаў, у многіх сем'ях стала традыцыя з пакалення ў пакаленне перадаваць умённе іграць на цымбалах.

М. АСТАНЕВІЧ.

С Л О В Ы А Д Д У Ш Ы

(Пачатак на 1-й стар.)

най працы, адзначае ён, маюць высокую свядомасць. Рабочы адмаўляюцца ад кантралёраў і ручаюцца за якасць прадукцыі, атрымліваюць заработную плату без касіра. Узаемаадносіны паміж людзьмі ў СССР такія, што таварыш бескарысліва дапамагае таварышу.

Маліец Цьмока Кейта прымаў удзел у рабоце секцыі ў Краснадары. Разам з іншымі маладымі іншаземцамі ён вывучаў праблемы камуністычнага будаўніцтва ў савецкай вёсцы.

— Мы пазнаёмліся, — рас-

казвае ён, — з вопытам работы калгасаў і саўгасаў. Мы бачылі, што калгаснікі маюць першакласную тэхніку, усюды ствараюцца навукова-даследчыя інстытуты. У саўгасе, дзе мы пачылі, ёсць свой санаторый, дом адпачынку, школы, яслі, дзіцячыя сады, спартыўныя збудаванні. У рабочых саўгасаў — свае асабістыя падсобныя гаспадаркі, тэлевізары, радыёпрыёмнікі. Кожны мае магчымасць вучыцца без адрыву ад вытворчасці ў заводных і вярчальных навучальных установах. Апрача таго, саўгас пасылае маладых людзей у інстытуты і са сваіх сродкаў выплачвае ім стыпендыю.

Цьмока Кейта спадабалася выказанне адной маладой птушніцы: «Маё адзінае жаданне — кожны дзень працаваць

так, каб сваёй працай наблізіць наступленне камуністычнага заўтра».

— Мне здаецца, што гэта рыса не толькі асобных калгаснікаў, але і ўсіх савецкіх людзей, — сказаў Цьмока Кейта.

— Усюды ў Беларусі мы бачылі, што савецкая моладзь не шкадуе сваіх намаганняў для пабудовы камунізму, — так выказалася японка Каміна Сата. — Хоць у выніку механізацыі і аўтаматызацыі вызваляецца многа рабочых, яны не з'яўляюцца ахвярамі машын, як гэта адбываецца ў Японіі і іншых капіталістычных краінах. У СССР няма і не можа быць беспрацоўя, таму што вытворчасць вядзецца панава, ёй не ўласцівы стыхійнасць і анархія.

Каміна Сата падрабязна па-

знаёмлілася на семінары з пытаннем аб ролі дзяржавы ў перыяд пераходу ад сацыялізму да камунізму.

— Мне было цікава даведацца, што пры камунізме дзяржава не будзе. А тое, як грамадскія формы кіравання ўсё больш уваходзяць у жыццё краіны, я бачыла ўжо сягоння. Савецкія людзі вучацца жыць і працаваць па-камуністычнаму.

Думкі многіх удзельнікаў можна было пачуць на заключных сходах семінара. Госці гаварылі пра подзвіг савецкага народа, які першым у свеце пабудаваў сацыялізм і цяпер ажыццяўляе камуністычнае будаўніцтва, аб вялікай ролі ўсёй савецкай моладзі ў гэтым будаўніцтве.

В. ВАЛІЕЎ.

Будзёны

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэдне-еўрапейскаму часу: ад 7 да 8 гадзін, ад 15 да 16, ад 17 да 20 і ад 21 да 22 гадзін у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 16, 19, 31, 41 метр, а таксама на сярэдніх хвалях 216,6 і 375 метраў.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ — на гэтых жа хвалях па суботах ад 7 гадзін 30 минут да 8 гадзін і ад 19 гадзін 30 минут да 20 гадзін па сярэдне-еўрапейскаму часу.

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН ЛАЦІНСКАЙ АМЕРЫКІ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскіму часу ад 18 гадзін 30 минут да 20 гадзін 30 минут у дыяпазоне наступных кароткіх хваляў: 19, 25, 31 і 41 метр, а таксама на сярэдніх хвалях 216,6 метраў.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ — на гэтых жа хвалях кожную суботу ад 19 гадзін да 19 гадзін 30 минут па нью-йоркскіму часу.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».

— Стреляй, звер!